

Regeringen
Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 13 oktober 2021

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till täktverksamhet i Slite, Gotlands kommun

Regeringen har berett Gotlands kommun (nedan Region Gotland eller Regionen) tillfälle att senast den 14 oktober 2021 lämna ett remissvar med synpunkter på Cementa AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till täktverksamhet i Slite.

Cementa AB har ansökt hos regeringen om ett tillstånd att för en tid av tre år bedriva en verksamhet som avser täkt av kalksten och drift av sammanhängande anläggningar och anordningar enligt miljöbalken inom fastigheten Gotland Othem Österby 1:229, Slite Gotland.

Tidigare tillståndsprövning med tillstånd 2010

Cementas befintliga täkttillstånd meddelas av Nacka tingsrätt, miljödomstolen i deldom den 1 oktober 2010. Tillståndet gäller i tio år fram till den 31 oktober 2021. Tillståndet medger kalk- och mörgelstensbrytning intill nivån -26 i Västra brottet och $+20$ i File hajdar-täkten inom i tillståndet angivna områden.

Regionen tillstyrkte Cementas ansökan 2010 såvitt avsåg andrahandsyrkandet om tillstånd under 10 år. Den sökta kalk- och mörgelstensbrytningen under perioden 2011–2021 medförde inte att brytningen gick djupare ned än vad den gjorde vid tidpunkten för den ansökan. I likhet med Cementa bedömde den av Regionen anlitade tekniska konsulten Håkan Djurberg att brytningen endast torde få en marginell påverkan på Regionens vattentäkt och han hade ingen erinran mot att tillstånd gavs till brytning under denna period.

Föregående tillståndsprövning (2017–2021)

Cementa ansökte i december 2017 om tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet vid Västra brottet och File hajdar-täkten. Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen lämnade genom dom den 17 januari 2020 Cementa tillstånd till ansökan. Domen överklagades till Mark- och miljööverdomstolen. Den 6 juli 2021 beslutade Mark- och miljööverdomstolen att undanröja mark- och miljödomstolens dom och avvisa Cementas tillståndsansökan, med motiveringen att miljökonsekvensbeskrivningen inte kunde godkännas.

Region Gotland hade tillstyrkt ansökan under förutsättning att verksamheten inte påverkade grundvattentäkten i Slite eller Tingstäde träsk negativt med avseende på såväl kvalitet som kvantitet. Region Gotland var dock beredd att acceptera den av Cementa i ansökan bedömda påverkan på grundvattentäkten i Slite under förutsättning att Cementa vidtog erforderliga kompensationsåtgärder. Vad dessa omfattade och tidsplanen för dessa måste enligt Regionen klaras ut innan tillstånd kunde meddelas.

I god tid före huvudförhandlingen i målet hade Cementa och Regionen träffat ett *Avtal om förstärkt vattenförsörjning* enligt vilket Cementa som compensation och mot bakgrund av sina förpliktelser jämlikt 31 kap. miljöbalken förklarat sig villigt att tillhandahålla Regionen dricksvatten i form av 300 000 m³ råvatten per år ur Spillingsdammen. Tillhandahållandet av dricksvatten skulle ske genom utbyggnad av Slite vattenverk.

Regionen överklagade inte domen och godtog följaktligen mark- och miljödomstolens bedömning såvitt avsåg de frågor som omfattades av Regionen inställning i målet.

Nu aktuell ansökan

Ansökans omfattning

Ansökan omfattar tillstånd till fortsatt täktverksamhet i de två befintliga kalkstenstäckerna Västra brottet och File hajdar-täkten. Ansökan avser brytning av den kalksten som omfattas av bolagets befintliga tillstånd, till det djup i respektive täkt som det befintliga tillståndet medger, men vars brytning hindras av tidsbegränsningen av det tillståndet. Ansökan omfattar även anläggande och drift av de anläggningar som behövs för täktverksamhetens bedrivande.

Slutligen omfattar ansökan även tillstånd till fortsatt vattenverksamhet i form av bortledning av inläckande grund- och markvatten samt tillrinnande ytvatten och fallande nederbörd i täkterna genom pumpning. Cementa har hemställt att tillståndstiden för det nya tillståndet bestäms till 3 år från det att bolaget genom skriftlig underrättelse till tillsynsmyndigheten tar tillståndet i anspråk.

Grundvatten

Som underlag i tillståndsprövningen har Cementa låtit genomföra utredningar om grundvattenförhållandena vid Västra brottet och File hajdar-täkten som sammanställts i en rapport *GRUNDVATTENFÖRHÅLLANDENA VID CEMENTAS DAGBROTT I SLITE Kortfattad beskrivning och sammanfattning av undersökningar 2016 - sept 2021*. Utredningarna inkluderar bland annat modellering av hydrogeologiska fältundersökningar och modellering av förändringar i grundvattennivå.

I *Bedömning av miljöeffekter* (bilaga B till ansökan) anges under rubriken ”Påverkan” att det för Västra brottet inte förväntas någon påverkan på grundvattensystemet om brytningen fortsätter enligt sökt tillstånd. För File hajdar-täkten är förändringen liten, men inte helt obetydlig. En viss påverkan på grundvattensystemet kan förväntas i direkt anslutning till den tillkommande brytningen om brytningen fortsätter enligt sökt tillstånd.

Under rubriken ”Miljöeffektsbedömning” bedöms att konsekvenserna av att genomföra ytterligare brytning inom verksamhetsområdena enligt sökt tillstånd är obetydliga. Påverkan på grundvattennivåer är liten eller obetydlig i närheten av täkterna och obefintlig på längre avstånd. Den ansökta verksamheten kommer inte ha någon påverkan på grundvattennivåer i närheten av Tingstäde träsk eller på vattennivåer i den kommunala dricksvattentäkten. Vid en markant sänkning av grundvattennivåerna kan grundvattnets salthalt påverkas. Eftersom påverkan på nivåer är liten för File hajdar-täkten och obetydlig för Västra brottet under ansökt tid påverkas inte salthalterna i grundvattnet, varken i brottets närhet eller i vattenförekomsten i stort. Säkerheten gällande bedömningar av påverkan på grundvatten bedöms vara stor.

Regionens inställning

Cementas ansökan till regeringen avser brytning av den kalksten som omfattas av bolagets befintliga tillstånd men som hindras av tidsbegränsningen av det tillståndet. Regionen har vid den tidigare tillståndsprövningen som ledde fram till det tillstånd som löper ut den 31 oktober 2021 inte haft någon erinran mot uttaget. Det har inte framkommit något som ger anledning för Regionen att nu ompröva sin inställning.

Bifogar behörighetshandlingar. Fullmakt i original finns i Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolens akt i mål M 7575-17.

Stockholm som ovan

Mårten Bengtsson